

Η διαχείριση των απορριμμάτων είναι αναμφίβολα ένα από τα πιο δυσεπίλυτα προβλήματα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Εμείς που έτυχε να ζούμε κοντά στη μεγαλύτερη χωματερή της Ευρώπης γνωρίζουμε καλά τις δυσκολίες και τις αντιμετωπίζουμε χρόνια.

Οι χρονίζουσες καταστάσεις όπως η δική μας δεν αλλάζουν εύκολα και γιατί αποτελούν εύκολες λύσεις, αλλά και γιατί εμπλέκονται και άλλοι παράγοντες όπως τα οικονομικά συμφέροντα και η διαφθορά.

Το πρόβλημα είναι να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίον παράγουμε και καταναλώνουμε. Πρέπει να παράγουμε όλο και λιγότερα απόβλητα ενώ παράλληλα να χρησιμοποιούμε τα απόβλητα μας ως πόρο.

Ωστόσο η σημερινή μας συζήτηση δεν είναι θεωρητική. Για αυτό θα μιλήσουμε συγκεκριμένα για την κατάσταση στην Αττική και ειδικότερα για τα αστικά στερεά απόβλητα.

Ας δούμε λοιπόν πόσα απόβλητα παράγουμε και πως τα διαχειριζόμαστε.

Θα πρέπει προκαταβολικά να σημειώσουμε ότι ο αρμόδιος ΦοΔΣΑ ο ΕΔΣΝΑ, έχει σταματήσει να δημοσιεύει στατιστικά στοιχεία από το 2018.

Τα στοιχεία που θα παρουσιάσουμε σήμερα καταφέραμε να τα πάρουμε με τη βοήθεια βουλευτών της αντιπολίτευσης που τους ζητήσαμε να υποβάλουν συγκεκριμένα αιτήματα κατάθεσης εγγράφων. Τα στοιχεία αυτά τα επεξεργαστήκαμε μόνοι μας.

Προσέξτε παρακαλώ τα νούμερα.

Στην Αττική παράγουμε περίπου 2 εκατομμύρια τόνους ΑΣΑ το χρόνο και το 95,44% από αυτά το στέλνουμε στη Φυλή. Από αυτά το 1.800.000 τόνοι πάει απευθείας για θάψιμο και οι 200.000 τόνοι πάνε στο εργοστάσιο μηχανικής ανακύκλωσης το ΕΜΑΚ.

Από τις ποσότητες που πάνε στο ΕΜΑΚ το 85% πάει και αυτό για θάψιμο.

Στην Αττική τα σύμμεικτα απόβλητα του πράσινου κάδου, ξεπερνούν το δυσθεώρητο ποσοστό του 91%. Η παντός είδους ανακύκλωση με προδιαλογή μέσω του μπλε κάδου και των διάφορων ιδιωτικών συστημάτων είναι καθηλωμένη στο 5,65%.

Τα προδιαλεγμένα βιοαπόβλητα με το ζόρι είναι στο 2,79%. Και το 2,79% είναι κυρίως τα πράσινα και κλαδέματα. Μόνο το 0,47% είναι τα προδιαλεγμένα οργανικά στον καφέ κάδο.

Τα ποσοστά αυτά είναι συγκλονιστικά και αποτυπώνουν τη σκληρή πραγματικότητα. Το περίφημο παρατηρητήριο ανακύκλωσης του ΕΔΣΝΑ δεν τα καταγράφει όλα αυτά. Απλά κάνει μια γενική αναφορά στην αύξηση των ποσοστών της ΔσΠ για να θολώσει τα νερά.

Συγκεκριμένα :

Συγκρίνοντας τα έτη 2020 και 2021 μας λένε πως υπάρχει αύξηση του ποσοστού της ΔσΠ και για τα δύο ρεύματα υλικών.

- Η ΔσΠ για το ρεύμα των ανακυκλώσιμων υλικών αυξήθηκε από το 9% στο 9,8%

- Η ΔσΠ για τα βιοαπόβλητα αυξήθηκε από 2,5% στο 3,8%

- Η συνολική ΔσΠ αυξήθηκε από 11,4% στο 13,6% και το συνολικό ποσοστό

Ανάκτησης αυξήθηκε από το 6,7% στο 8,4%.

Με τα δικά τους στοιχεία η αύξηση στο συνολικό ποσοστό ανάκτησης είναι μόλις 1,7%. Και αυτό ο κ. Πατούλης το θεωρεί μεγάλη επιτυχία και θριαμβολογεί.

Τα εκατομμύρια ευρώ που δόθηκαν για προμήθεια απορριμματοφόρων και καφέ κάδων, έχουν πάει στο βρόντο.

Το ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ έχει στη διάθεσή του καταγγελίες πως τα πιο πολλά από τα απορριμματοφόρα που έχουν μοιραστεί στους δήμους της Αττικής δεν

πραγματοποιούν προγράμματα συλλογής προδιαλεγμένων οργανικών, λόγω έλλειψης προσωπικού, και οι καφέ κάδοι -όταν και όπου τοποθετούνται- χρησιμοποιούνται ως κοινοί κάδοι σύμμεικτων απορριμμάτων.

Και επειδή τις ώρες που μιλάμε τρέχουν οι διαγωνισμοί για τις νέες μονάδες επεξεργασίας έχει ενδιαφέρον να δούμε τα στατιστικά στοιχεία του μοναδικού εργοστασίου μηχανικής ανακύκλωσης στην Αττική του (ΕΜΑΚ) .

Τα στοιχεία δείχνουν πως τα «εισερχόμενα» απορρίμματα στο ΕΜΑΚ είναι κυρίως σύμμεικτα απορρίμματα (77%) και κλαδέματα (20,2%).

Τα προδιαλεγμένα οργανικά του καφέ κάδου στο ΕΜΑΚ δεν ξεπερνούν το 2,8%.

Όμως η αξιοπιστία και η παραγωγικότητα μιας μονάδας δεν κρίνεται από το τι μπαίνει στη μονάδα , αλλά από το τι παράγεται και το πως αξιοποιείται .

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο, σε αντίθεση με τα «εισερχόμενα» απορρίμματα στο ΕΜΑΚ, τα «εξερχόμενα» φυλάσσονται σαν επτασφράγιστο μυστικό.

Εμείς υπολογίζουμε πως το 80-85% των απορριμμάτων που εισέρχονται στο ΕΜΑΚ καταλήγουν για ταφή στο ΧΥΤΑ Φυλής και ένα ποσοστό SRF-RDF πάει στην τσιμεντοβιομηχανία για καύση.

Γιατί τα λέμε όλα αυτά; Γιατί αν λειτουργήσουν έτσι και οι νέες μονάδες επεξεργασίας θα έχει πεταχτεί ένα δις ευρώ μόνο για παραγωγή δευτερογενών που θα οδηγηθούν στις μονάδες καύσης όπως θα δούμε παρακάτω.

Ας πούμε τώρα κάποιες σκέψεις για την ανακύκλωση

Εδώ πραγματικά ζούμε μια εικονική πραγματικότητα .

Στην Αττική έχουμε ένα πολυδιαφημισμένο «Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Διαλογής στην Πηγή» που στοίχισε δεκάδες εκατομμύρια ευρώ και που στο τέλος της ημέρας θα αποδειχτεί μια τεράστια φούσκα.

Την αποτυχία του προγράμματος δεν θα την φορτωθεί ούτε ο ΕΔΣΝΑ , ούτε ο κ. Πατούλης . Θα την φορτωθούν οι δήμαρχοι και οι πολίτες . Θα υπονομευθεί η ίδια η ιδέα της ανακύκλωσης ως πανάκριβη, ουτοπική και αναποτελεσματική.

Εδώ θέλουμε να είμαστε πολύ ξεκάθαροι .

Η Ανακύκλωση πρέπει να στηρίζεται στις βασικές αρχές της εγγύτητας και της μικρής κλίμακας.

Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να έχει δημόσιο χαρακτήρα και να γίνεται από τους δήμους.

Από τους δήμους με βάση τις ανάγκες της διαχείρισης των δικών τους αποβλήτων και στη βάση των δικών τους τοπικών σχεδίων διαχείρισης.

Υπάρχουν δήμοι στην Αττική που κάνουν σημαντικές προσπάθειες και μας τιμούν με την παρουσία τους σήμερα εδώ.

Όμως κακά τα ψέματα, δεν είναι αυτή η μεγάλη εικόνα .

Τι συμβαίνει σήμερα; Ο ΕΔΣΝΑ έκανε μια τεράστια προμήθεια ειδών ανακύκλωσης στην οποία συμπεριλαμβάνονται οχήματα, κινητά πράσινα σημεία , οικίσκοι , πλατφόρμες κλπ

Ακολούθως έκανε διαγωνισμούς για «Υπηρεσίες ανάπτυξης & διαχείρισης προγράμματος ανακύκλωσης». Με αυτούς τους διαγωνισμούς παρέδωσε τον εξοπλισμό σε κάποιους ιδιώτες .

Έτσι βλέπουμε οχήματα αγορασμένα από τον ΕΔΣΝΑ να λειτουργούν με προσωπικό ιδιωτών όπως η SOUTHSTAR και η CITYPOST. Αυτός ο εξοπλισμός θα έπρεπε να δοθεί στους δήμους και να λειτουργεί με μόνιμο προσωπικό των δήμων.

Βλέπουμε γωνιές ανακύκλωσης αγορασμένες από τον ΕΔΣΝΑ να έχουν παραδοθεί στην περίφημη ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ .

Οσονούπω θα δούμε και οχήματα συλλογής και μεταφοράς βιοαποβλήτων που έχουν αγοραστεί από τον ΕΔΣΝΑ να τα λειτουργούν ιδιώτες .

Η δικαιολογία είναι κλασική και αναγράφεται σε όλες τις συμβάσεις του ΕΔΣΝΑ με τα ΣΕΔ «Το ΣΕΔ έχει την εμπειρία, την τεχνογνωσία και το ανθρώπινο προσωπικό για τη λειτουργία του εξοπλισμού» . Λες και οι δήμοι δεν έχουν την εμπειρία και το ανθρώπινο προσωπικό.

Και να σημειωθεί πως κάποια από αυτά τα ΣΕΔ δεν έχουν ούτε προσωπικό , ούτε εγκαταστάσεις . Είναι κάποιες προσωπικές κεφαλαιουχικές εταιρείες που μετατράπηκαν σε ΣΕΔ ή συγχωνεύτηκαν με ΣΕΔ για να πάρουν δουλειές .

Ο ΕΔΣΝΑ κατάφερε να εκχωρήσει στους ιδιώτες αρμοδιότητες και υπηρεσίες των δήμων κάτω από τη μύτη τους.

Άμα νομίζουμε πως θα κάνουμε ανακύκλωση με την ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ και την GREEN CITY , είμαστε μακριά νυχτωμένοι.

Θυμηθείτε μόνο το τεράστιο φιάσκο του προγράμματος για την ανακύκλωση του χαρτιού που λειτούργησε αυτόνομα ο ΕΔΣΝΑ χωρίς την εμπλοκή των δήμων. Δυστυχώς αυτή η ιστορία επαναλαμβάνεται .

Αυτά είναι αστεία πράγματα και φαίνεται ξεκάθαρα από τις ελάχιστες ποσότητες των ανακυκλώσιμων που συλλέγονται.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό .

Την ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης των απορριμμάτων θα την πληρώσουμε πολύ ακριβά .

Πριν βιαστεί κανείς να μας κατηγορήσει για ιδεοληψίες και κρατισμό, ας αναλογιστεί πόσο ακριβά πληρώνουμε σήμερα την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΗ και το καρτέλ της ενέργειας . Οι καταναλωτές σήμερα πληρώνουν το ρεύμα πανάκριβα για να κερδοσκοπεί το καρτέλ.

Αναλογιστείτε τι θα συμβεί τα επόμενα χρόνια με την ιδιωτικοποίηση του ΕΣΥ και του νερού.

Θυμηθείτε την ώρα που το λέμε :

Με την ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης των απορριμμάτων και την καύση είναι σίγουρο πως θα πληρώνουμε τα σκουπίδια ακριβότερα και από το ρεύμα και τότε θα τρέχουμε και δεν θα φτάνουμε.

Για αυτό λέμε όχι στις ιδιωτικοποιήσεις στην ανακύκλωση και στις ΣΔΙΤ για την κατασκευή των ΜΕΑ.

Στο άμεσο μέλλον θα επιφέρουν τεράστιο οικονομικό και κοινωνικό κόστος και για αυτό πρέπει να αντιδράσουμε τώρα.

Η ανακύκλωση απαιτεί σοβαρά τοπικά σχέδια και κοινή προσπάθεια από όλους : από τους καταναλωτές, τους παραγωγούς, τη νομοθετική εξουσία , τις δημοτικές αρχές , τα συνδικάτα των εργαζομένων. Δεν είναι εύκολη υπόθεση αυτή.

Η ανακύκλωση απαιτεί εργώδη προσπάθεια πρώτα από όλα από τους δήμους που πρέπει να χρηματοδοτηθούν γενναία για να προσλάβουν δικό τους προσωπικό και να κάνουν δικές τους υποδομές .

Οι καταναλωτές που θέλουν να κάνουν διαχωρισμό των οικιακών αποβλήτων τους, πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση σε υποδομές

Πρέπει να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Η μεγάλη πλειοψηφία των δήμων δεν ασχολείται σοβαρά με την ανακύκλωση ενώ θα μπορούσε να κάνει αρκετά πράγματα. Ενδιαφέρεται απλά να είναι οι δρόμοι καθαροί από σκουπίδια .

Και τα συνδικάτα των εργαζομένων θα πρέπει να καταλάβουν πως η προδιαλογή των υλικών δεν είναι βάρος αλλά ελάφρυνση.

Η ανακύκλωση πρώτα απ όλα θα βελτιώσει την ποιότητα της δουλειάς των εργατών καθαριότητας που θα συλλέγουν πλέον πολύ καθαρότερα υλικά .

Αλλά και οι πολίτες θα πρέπει να καταλάβουν πως οι δήμοι θα μπορούν να κάνουν ανακύκλωση, μόνο αν τα νοικοκυριά διαχωρίζουν τα απόβλητα τους από το σπίτι . Δεν αρνούμαστε την ατομική ευθύνη.

Πριν από όλα όμως χρειάζονται δημοτικές εγκαταστάσεις ανακύκλωσης και κομποστοποίησης.

Όμως για ποιες εγκαταστάσεις μιλάμε; Που μπορούν οι δήμοι να κάνουν οι ίδιοι ανακύκλωση;

Που μπορούν να κάνουν κομποστοποίηση των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων ;

Που θα γίνεται η επεξεργασία των απορριμμάτων που ξεφεύγουν από τη διαλογή στην πηγή σύμφωνα με το νέο ΠΕΣΔΑ του κ. Πατούλη;

Σε 6 πάρκα κυκλικής οικονομίας στα οποία θα κατασκευαστούν ΜΕΑ τύπου ΕΜΑΚ μας λέει το νέο ΠΕΣΔΑ . Όχι εργοστάσια ανακύκλωσης, αλλά μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων απορριμμάτων.

Όμως και τα 4 από τα 6 πάρκα δεν είναι καν χωροθετημένα . Ούτε το κεντρικό πάρκο, ούτε του Πειραιά ούτε στη Βόρεια και τη Ν.Α Αττική.

Ούτε οι ΜΕΒΑ είναι χωροθετημένες.

Προσοχή . Όταν λέμε χωροθέτηση, δεν εννοούμε ένα σημάδι σε ένα χάρτη σε κλίμακα 1:250.000.

Χωροθέτηση σημαίνει να υπάρχουν ολοκληρωμένες Μελέτες που περιλαμβάνουν Τοπογραφική Μελέτη , Γεωλογική Μελέτη , Γεωτεχνική Μελέτη , Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κλπ

Δεν είναι σοβαρά πράγματα αυτά. Έφεραν ΠΕΣΔΑ για έγκριση στο Περιφερειακό Συμβούλιο χωρίς χωροθετήσεις των βασικών υποδομών .

Εμείς ζητάμε να ανασταλούν οι διαδικασίες έγκρισης του ΠΕΣΔΑ, μέχρι να ολοκληρωθούν οι μελέτες εξεύρεσης χώρων και να περιληφθούν στο προτεινόμενο ΠΕΣΔΑ οι χώροι που θα φιλοξενήσουν τις βασικές υποδομές.

Το μόνο χωροθετημένο πάρκο είναι της δυτικής Αττικής δηλαδή της Φυλής. Το πάρκο της ΒΑ Αττικής που είναι στο Γραμματικό καρκινοβατεί και υπάρχει πιθανότητα να μη λειτουργήσει ποτέ.

Με τέτοια ΠΕΣΔΑ κοροϊδία δεν πάμε πουθενά.

Ο ΦοΔΣΑ της Αττικής κλείνει φέτος 52 χρόνια ζωής και παρά τα δισεκατομμύρια που έχουν δώσει οι δήμοι της Αττικής τα μετρήσιμα αποτελέσματα της δράσης του ΕΔΣΝΑ τα είδαμε στη αρχή.

Δυσθεώρητα ποσοστά ταφής και ελάχιστα ποσοστά ανακύκλωσης που οφείλονται στο αναποτελεσματικό συγκεντρωτικό μοντέλο διαχείρισης που είχε ως βάση τη Φυλή.

Το δόγμα του ΕΔΣΝΑ όλα αυτά τα χρόνια ήταν «όλα σε ένα τόπο και με ένα τρόπο» Όλα στη Φυλή για θάψιμο.

Δυστυχώς, αντί να θεραπευτούν οι «πληγές» του παρελθόντος, οι κρατικές πολιτικές των τελευταίων χρόνων στρέφονται σε μια νέα ακραία αντιπεριβαλλοντική επιλογή.

Την καθιέρωση της μαζικής καύσης των σύμμεικτων απορριμμάτων.

Για να δικαιολογηθούν αυτές οι επιλογές έγιναν απίστευτες λαθροχειρίες και μεθοδεύσεις . Για πρώτη φορά στην ιστορία των ΠΕΣΔΑ δεν προβλέπονται νέοι χώροι υγειονομικής ταφής ενώ όλοι γνωρίζουν πως ο ΧΥΤΑ Φυλής έχει ήδη υπερκορεστεί.

Το κάνουν για να προκαλέσουν τεχνητό αδιέξοδο και να δικαιολογήσουν την καύση διακινδυνεύοντας μια κρίση σκουπιδιών επικών διαστάσεων .

Εκθέτουν εκατομμύρια ανθρώπους σε κίνδυνο για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα του λόμπι των σκουπιδιών.

Η Αττική για πολλά χρόνια ακόμα θα χρειάζεται χώρους ασφαλούς διάθεσης των αστικών στερεών αποβλήτων .

Το ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΙΟ ζητά να συμπεριληφθεί ρητή διατύπωση στο ΠΕΣΔΑ ότι ο ΧΥΤΑ Φυλής κλείνει οριστικά το 2025 και δεν επιτρέπεται πλέον η υγειονομική ταφή εντός της ΟΕΔΑ Φυλής και στην ευρύτερη περιοχή.

Στο νέο ΠΕΣΔΑ θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται οπωσδήποτε οι χώροι στους οποίους θα γίνεται η υγειονομική ταφή των υπολειμμάτων .

Και στο ΕΣΔΑ και στο ΠΕΣΔΑ της Αττικής μπόκαν εμπροσθοβαρώς στόχοι για μείωση των προς ταφή αποβλήτων κάτω από 10% για το 2030 με την υποσημείωση ότι οι στόχοι αυτοί δεν μπορούν να επιτευχθούν αν δεν υπάρξει ενεργειακή αξιοποίηση των απορριμμάτων.

Η Κυβέρνηση και η Περιφέρεια Αττικής σκοπίμως επιλέγουν να μη χρησιμοποιήσουν τη δυνατότητα παρεκκλίσεων που τους παρέχεται από την Οδηγία 2018/850 .

Οι παρεκκλίσεις αφορούν τη χρονική μετάθεση του στόχου μείωσης της ταφής στο 10% μέχρι το 2040.

Εμείς ζητάμε να αναθεωρηθεί ο στόχος, από το 2030 στο 2035, για τον περιορισμό της ταφής σε ποσοστό κάτω του 10% του συνόλου των ΑΣΑ.

Ο στόχος αυτός είναι πλήρως εναρμονισμένος με τη σχετική οδηγία της ΕΕ και με τον τρόπο αυτό, θα εκλείψει η δικαιολογητική βάση της καύσης.

Ζητάμε επίσης να συμπεριληφθεί στο ΠΕΣΔΑ η ρητή διατύπωση ότι η ενεργειακή αξιοποίηση δεν αποτελεί επιλογή διαχείρισης των αστικών αποβλήτων της περιφέρειας Αττικής.

Πρόσφατα τροποποιήθηκε το ΕΣΔΑ προκειμένου να διευκολυνθούν ιδιώτες που ασχολούνται με τα απορρίμματα και την ενέργεια για να κάνουν μονάδες καύσης σύμμεικτων απορριμμάτων .

Στις 25 Νοεμβρίου συζητήθηκε στο υπουργικό συμβούλιο η δημιουργία Ρυθμιστικής Αρχής Υδάτων και Αποβλήτων, με επέκταση αρμοδιοτήτων της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας για να διευκολυνθούν οι ιδιώτες.

Η ΔΕΗ Λαυρίου ζητά να κάψει σκουπίδια.

5 μεγάλες κοινοπραξίες που ασχολούνται με την ενέργεια διεκδικούν την κατασκευή των μονάδων επεξεργασίας απορριμμάτων .

Παρά τις αρνητικές γνωμοδοτήσεις έχουμε απόφαση περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τη μονάδα της SKYPLAST.

Πρόκειται για την πρώτη μονάδα συναποτέφρωσης αποβλήτων για την παραγωγή ενέργειας και θα την χρησιμοποιήσουν σαν πιλότο.

Τίποτα δεν γίνεται τυχαία .

Μιλώντας συνολικά για τις πολιτικές της κυβέρνησης και της περιφέρειας Αττικής θεωρούμε ότι έχουν τα 4 βασικά χαρακτηριστικά.

1. Την προώθηση, με κάθε κόστος, της ΚΑΥΣΗΣ, ακόμη κι αν αυτή μεταφράζεται σε κατασπατάληση τεράστιων ποσοτήτων ανακτήσιμων υλικών.
2. Την εμμονή στην ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ.
3. Τον ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΣΜΟ στη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης.
4. Την εκτόξευση του ΚΟΣΤΟΥΣ, που θα κληθούν να καταβάλλουν οι πολίτες.

Η πρόοδος της τεχνολογίας και η σύγχρονη επιστημονική γνώση μας παρέχουν τη δυνατότητα για ένα διαφορετικό σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων.

Με δημόσιο χαρακτήρα. Με δημοκρατικό κοινωνικό σχεδιασμό. Με την ενεργή συμμετοχή των πολιτών. Ένα σύστημα που θα λειτουργεί με γνώμονα τις ανάγκες της κοινωνικής πλειοψηφίας κι όχι τις «μπίζνες» και τα κέρδη των εργολάβων της «βιομηχανίας των απορριμμάτων».

Ένα σύστημα που θα εξασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση των ανταποδοτικών τελών, νέες θέσεις μόνιμης εργασίας και την υγεία όλων μας.